

Nulägesrapport för Örebro läns arbete kring närvaro i skolan

Inledning

Det här faktabladet är en sammanfattning av rapporten *Nulägesrapport för Region Örebro läns arbete kring närvaro i skolan*. Faktabladet riktar sig till beslutsfattare, verksamhetsutvecklare samt professioner i Örebro län som i sitt arbete jobbar med frågor kring skolnärvaro.

Skolan som skyddsfaktor för psykisk hälsa

Långvarig skolfrånvaro medför att elevers rätt till utbildning inte tillgodoses. Men skolfrånvaro påverkar inte enbart eleverna utan hela samhället, en elev som inte uppnår målen är en stor kostnad för samhället. En av anledningarna är att eleverna får små möjligheter på arbetsmarknaden och riskerna för utanförskap och psykisk ohälsa är stora. Varje elev som stannar i skolan är en vinst för samhället.

Närvarorutiner

Vid analys av länets närvarorutiner framträder en gemensam samsyn och systematik i att frånvaron ska upptäckas tidigt, kartläggas eller utredas för att kunna sätta in rätt stöd i skolan. Samtliga länets kommuner har närvarorutiner som fokuserar på åtgärdande arbete då skolfrånvaro uppkommit. Det åtgärdande arbetet kring elever med skolfrånvaro är väl utvecklat, men samtidigt är det närvaro-främjande arbetet skralt och endast fyra kommuner har dessa rutiner. Det finns en stor utvecklingspotential gällande systematiskt skolnärvaroarbete i länet.

Insatser riktade till elever med problematisk skolfrånvaro

För att ta del av kommunövergripande insatser behöver socialtjänsten bli

påkopplande i frånvaroärendet. En vanligt förekommande insats är ett riktat föräldrastöd från kommunens öppenvård. Hur insatser söks och hur utformningen av insatserna ser ut skiljer sig något mellan kommunerna. Kommunerna har olika förutsättningar och bemöter frånvaro-problematik på varierande sätt, vilket resulterar i en spridning av insatser. Att kommuner har olika insatser för elever och vårdnadshavare har både fördelar och nackdelar. Beroende på i vilken kommun eleven bor så kan förutsättningarna se olika ut kring vilken hjälp som kan erbjudas. Skolorna arbetar med insatser på ett likartat sätt, men däremot kan professionerna som utför arbetet skilja sig. Exempelvis kan det finnas ett närvaroteam eller närvarocoacher i en kommun samtidigt som det saknas i en annan kommun.

Samverkan

När det inte räcker med stöd enbart i skolan är samverkan med andra aktörer en naturlig del i det fortsatta arbetet för ökad närvaro. Samtliga kommuner medverkar i samverkan kring elever med skolfrånvaro där externa aktörer är inkopplade. Rapporten visar att en god samverkan i dessa ärenden utgår från att de inblandade aktörerna har en samsyn, goda erfarenheter av att arbeta tillsammans, att det är enkelt att snabbt få stöd som vårdnadshavare, att mötena hålls enligt SIP:s strukturer samt att samverkansledning är till hjälp i ärenden med många aktörer. Ibland når inte samverkan sin fulla potential vilket leder till att planering, samarbeten och insatser uteblir som skulle kunnat gynna elevens återgång till skolan. Aktörerna kan fastna i begrepp och ansvarsområden där samsyn i det enskilda ärendet uteblir. Behov av närmare samarbeten mellan skola, socialtjänst och psykiatri efterfrågas.

Systematiskt arbete utifrån politiska mål

Gällande kommunernas systematiska arbete ligger samtliga kommuner långt fram. Kommunernas närvarorutin är implementerad och väl känd bland samtliga medarbetare. Skolan agerar som de bestämt och de kan säkerställa att rutinen efterlevs. De flesta kommunerna genomför även regelbundna mätningar samt följer upp och säkerställer att erfarenheter tillvaratas och används inför eventuella revideringar. För att involvera elever och vårdnadshavare används olika enkäter, exempelvis trygghetsenkäter. Flera kommuner uppger att de reviderar sina närvarorutiner kontinuerligt, dock handlar det då oftast om skolans egen rutin. När den kommunövergripande rutinen revideras och hur återkopplingen från skolorna sker kunde dock få av respondenterna redogöra för. Att samtliga kommuner ligger i framkant gällande det systematiska arbetet tror vi kan vara en del av att flera kommuner varit med i projektet #jag med och därmed jobbat mycket med frågorna.

När det gäller politiska målsättningar kring skolnärvaron i kommunerna har knappt hälften av kommunerna tydliga politiska mål och det är svårt att se hur uppföljning och återkoppling från politiken ser ut. I de fall där återkoppling sker är den inte speciellt tydlig eller konkret och har heller inte resulterat i andra insatser eller mera medel. Ett viktigt utvecklingsområde för kommunerna blir att involvera politiken så att uppdraget blir tydligt. Detta blir också en viktig del i kommunernas systematiska arbete på organisationsnivå för att kunna erbjuda en likvärdig skolgång.

Skolpliktsbevakning

Samtliga kommuner har en rutin för anmälan till huvudman men det är otydligt när huvudmannen ska informeras och vilket stöd som skolorna får tillbaka. Det framgår heller inte vilka kommuner som analyserar dessa inkomna ärenden och vad det konkret resulterar i. Detta borde därför påverka länets likvärdighet och här framstår ett utvecklingsområde där kommunerna skulle vinna på att samverka och lära av varandra, inte minst utifrån att kunna presentera en gemensam statistik.

Nästa steg

Det som blir tydligt utifrån rapporten är att Örebro län saknar samlad statistik kring hur närvaron ser ut bland regionens elever vilket gör att det är svårt att följa upp och utvärdera om det blir bättre eller sämre samt vilka åtgärder som fungerar eller inte. Det är också tydligt att det främjande och förebyggande närvaroarbetet inte prioriteras, skolorna hamnar fortfarande mest i det åtgärdande arbetet. Ett tydligt utvecklingsområde är hur huvudmannen kan stötta kommunernas skolor i detta arbete.

Vidare kan vi konstatera att kommunerna i regionen har ett behov av att lära av varandra för att hjälpas åt att ge dessa frågor den uppmärksamhet som behövs. Att närvaro får stå på agendan i flera nätverk och olika diskussionsforum är viktigt inte minst utifrån de vågor som följer efter rådande pandemi. Förhoppningen är att föreliggande rapport kan vara med och bidra till att generera ett ökat fokus på det främjande och förebyggande arbetet gällande skolnärvaro för kommunerna i Region Örebro län.

För fördjupning se hela rapporten –
Nulägesrapport för Örebro läns
arbete kring närvaro i skolan